

کتاب «دیپلماسی تویتری ایران» منتشر شد

15 شهریور 1402

چاپ اول کتاب «دیپلماسی تویتری ایران، در مقطع خروج آمریکا از برجام» نوشته [زهرا نژادبهرام](#)، با مقدمه دکتر محمدجواد ظریف توسط انتشارات جهان سیاست و همکاری فصلنامه مطالعات بین‌المللی منتشر شد.

مطالب این کتاب شامل دو بخش می‌شود و در بخش اول کلیاتی مثل «دیپلماسی ایران و فضای رسانه نوین تویتر»، «رسانه‌های نوین و ساختار شبکه‌ای قدرت» و «جامعه شبکه‌ای و ظهور زیست‌بوم جدید رسانه» آمده و بخش دوم با عنوان «خروج آمریکا از برجام و تویتر»، شامل پنج گفتار با نام‌های «توییت‌های رهبران ایران و آمریکا در سال 2018»، «تحلیل داده‌ها»، «بررسی مقایسه‌ای توییت‌ها با توجه به داده‌ها»، «مصاحبه‌ها» و «آنچه یافتیم» می‌شود.

در مقدمه‌ای که محمدجواد ظریف بر این کتاب نوشته، آمده است: «گرچه دیپلماسی حتی در زمان جنگ هم پایان نمی‌یابد و بر خلاف تصور عمومی جنگ پایان دیپلماسی نیست، اما نقش جنگ به عنوان ابزاری برای پیشبرد منافع ملی با دگرگونی اساسی مواجه گردیده و لذا ضرورت دیپلماسی نهادینه‌تر شده است. در دورانی از روابط بین‌الملل، جنگ ابزاری برای رسیدن به منافع ملی بود تا بدان‌جا که مفهوم حاکمیت و توانایی ورود به جنگ در حقوق بین‌الملل سنتی ارتباطی ناگسستنی داشت. اما پس از جنگ جهانی اول، دولت‌ها دریافتند که جنگ - که بر خلاف قرن‌های قبلی فقط در جبهه‌ها صورت نمی‌گرفت، بلکه به جنگ تمام عیار تبدیل شده بود - دیگر ابزار مناسبی برای تأمین منافع ملی نیست. به همین دلیل در پیمان برلین - کلوگ یا توافق 1928 پاریس، جنگ را به عنوان ابزار سیاست خارجی ممنوع کردند...»

برجام پدیده ویژه‌ای بود که تنها با درک تحول نظام بین‌الملل، مفهوم قدرت و حاکمیت، و کارکرد دیپلماسی قابل دستیابی بود و تنها از این منظر می‌توان آن را به درستی درک و تبیین نمود. به همین دلیل نگرش‌های مبتنی بر روابط متصلب جنگ سردی هیچگاه از عهده فهم برجام برنیامدند و تحلیل‌ها و پیشنهادهای بی‌مایه و غیرواقعی ارائه دادند. خروج آمریکا از برجام، که مبتنی بر نگرش کهنه‌ای بود که امروز حتی اکثر کنشگران غربی نیز بطلان آن را پذیرفته‌اند، نیازمند شفاف‌سازی جایگاه توافق در روابط نوین بین‌الملل و جایگاه ایران در این توافق بود...

لذا تویتر که پیش از این دوره نیز مورد استفاده بنده به عنوان وزیر خارجه در عرصه دیپلماسی بود، در کنار سایر عرصه‌های روایت‌پردازی به کار گرفته شد، تا تصویرپردازی و روایت‌سازی واژگونه‌ای که در سطح جهان منتشر می‌شد، یکه‌تاز عرصه داده‌ها و احساسات جهانی نباشد و تصویری از ایران که آمریکای ترامپ به طور مداوم در جهت برساختن آن بود، اصلاح شود و روایت ایرانی نیز به جهان عرضه شود.»

اما در آنچه به عنوان «سخن آخر» منتشر شده نیز آمده است: «بر اساس مطالعات صورت گرفته بر

توییت‌های شش سیاستمدار ایرانی و آمریکایی در سال 2018 پیرامون خروج آمریکا از برجام، ظاهراً روایت ایران در عرصه توییت‌روایتی از جنس ترمیم نگرش‌ها، اعتمادزایی و هویت‌سازی است؛ که بستری برای دیپلماسی فعال ایران ایجاد کرده که روی قدرت نرم آن اثر گذاشته است.

این مهم در بستری از استراتژی مشترک میان سه نماینده سیاست خارجی ایران در سطوح بلندپایه در برابر سه نماینده سیاست خارجی آمریکا در همین سطح شکل گرفته است. دیپلماسی که بر فضای توییتی در جهت استراتژی نخست برای «رفع یا تصحیح ایران‌هراسی» که آمریکا منادی آن است ایجاد شده و در صدد ترمیم نگرش‌هایی است که این کشور در جهت بازتولید آن به روش‌های گوناگون بوده است.»